

په یوه نیک فال سره د نوی کال پیل

هغوی به څه پسرلی ته خاندی چی بی پرکلی خزان غم کرلی وینه

که دامتل رښتیا وی چی (سال خوش از بهارش پیداست) نو حق لرو چی په نوی ۱۳۸۹ لمریز کال کی د امیدونو غوښو ته د غوریدو لاری وڅارو. په کابل کی د ملگرو ملتونو نوی استازی دخپلی دندی دپیل پروخت په یوه خبری ناسته کی څرگنده کړه چی دافغانستان کرکیچ نور هغه پراو ته اوبستی دی چی دپوځی لارو نه هواریدلای نشی او پکارده چی ددی کار و سیاسی لاروته جدی پام راوړول شی. لدی نه وړاندی هم ددغه سازمان بیلابیلو چارواکو په یوه یا بل شکل ددغه ټکی یادونه کړیوه، خوداخل یی په ډاگه د پوځی لارو حل ناشونی وگاڼه. دتیرو دوو کالو راهیسی د ناټو د یوشمیر زورورو غړو پوځی جنرالانو هم یو په بل پسې په خپل وار په افغانستان کی دخپل پوځی بری چانس پیکه بنودلی او پر خپل وخت یی دخپلو هیوادونو سیاستوال د کرکیچ و سیاسی حل ته رابللی دی. دی کار که دیوی خوا د دولت دمخالفو وسله والو جنگیالیو جنگی مورال جگ کری، خو دپلی خوا یی په نړیوال ډگر کی ددغه کرکیچ دسیاسی حل خبره د اړوندو کړیو د ورځنی اجندا په سرلیک کی راوستی ده چی باید ورته په درنه سترگه وکتل شی.

د بناغلی گلبدین حکمتیار سیاسی پلاوی د نوی ۱۳۸۹ کال په درشل کی د جمهور رییس کرزی او نورو اغیزمنو جهادی څیرو سره په کابل کی وکتل او دسوله ایز حل یو ۱۵ برخیز میکانیزم یی د غور دپاره افغان چارواکوته وسپاره. لدی خبری نه که تیرشو چی دمیکانیزم منځپانگه ترکومی کچی پوری د اوسنی واقعیتونو په پام کی نیولو سره عینی غوښتنی لری، دلته تر هرڅه نه وړاندی زه داخبره ډیره په زړه پوری گڼم چی دسولی میز ته کښیناستل پخپله د سولی په کار کی یو ستر گام او اړین پراو دی. بده به نه وی چی پدی تړاو د مرحوم داؤد خان ددی مقولی یادونه وکړو چی «تصمیم د بریالیتوب لومړنی شرط» دی.

ځینی څیروونکی داسی فکر کوی چی دحکمتیار وسله وال جنگیالی د کرکیچ غوښینه برخه نه جوړوی ځکه یی نو په سوله او جنگ دواړو کی اغیز دومره د پام وړ ندی. پدی کی هیڅ شک نشته چی داگری تر ټولو کرکیچن ولایتونه دهیواد جنوبی، جنوب ختیزی او جنوب لودیزی برخی دی چی د طالبانو جنگیالی هلته تر بلی هری بلی برلاسی بنکاری. لدی نه هم سترگی نشو پتولای چی دشورویانو داشغال پرمهال د حکمتیار اسلامی گوند د ټول هیواد په کچه تر ټولو نورو تنظیمونو یو پیاوړی اغیزمن گوند وو او دهیواد په هره برخه کی یی جنگی وړتیا د پام وړ وه. دا اوس هم داسی بنکاری چی په شمالی ولایتونو کی د کرکیچ لوی بار دده دجنگیالیو پر اوږو پروت دی. حکمتیار دجهاد پر وخت د خپل ټول جگړه ایز توان سره سره دهیواد څخه دشورویانو د وتلو په درشل او له هغه نه وروسته مودی کی چی دملی روغی جوړی په چوکاټ کی دسیاسی مذاکرو میز د جنگی ډگر ترڅنگ پیاوړی رول لوباوه، د ده په مشری اسلامی گوند خپل هغه کمزوری اړخ وښود چی له بده مرغه تل د افغانانو او په ځانگری توگه د پښتنو سره اغبلی وو. حکمتیار پدی بها نه چی د نجیب الله دولت او ټول پوځی او ملکی جگپوری چارواکی یی د روسانو گوداگیان دی، دهغه سره یی د هر ډول جوړونکو خبرو اترو څخه ډډه وکړه او دحل یوازنی لاره یی دجنگ ډگر اعلان کړ.

دنظارشورا مشر بناغلی احمد شاه مسعود او سلا کارانو یی حالات او ټول حرکتونه په پوره دقت سره څارل او دخپلی ډلی او اسلامی جمعیت گوند په گټه یی تری نه کار اخیست. استاد ربانی خو لا پدی اړه دکرملین سره هم اړیکی ټینگی او مسکو ته یی د گرباجوف سره د مذاکرو په موخه سفرونه وکړل. په همدغه خاطر وو چی کله د ډاکتر نجیب د وسله وال پوځ خاینو قوماندانانو هغه په یوه حرکت سره له واکه و پرځاوه، دکابل ارگ یی دجمعیت گوند د نظار شورا ته وسپاره او پخپله یی شاته دحکمتیار د ټکولو پر نقشه باندی په کار پوخت شول. پدی توگه حکمتیار د خپل بشپړ جنگی پوتنشیال سره سره د دولتی واک دارینو کړیو نه بهر پاته شو. حکمتیار دخپل حق ترلاسه کولو په موخه وسلی ته لاس واچاوه او داسی خونړی جنگونه منځته راغلل چی د اوسنی اور لمبی د هم هغو سکروتو له بخرکو نه ریښی اخلی. که چیری حکمتیار هغه وخت د سالم عقل او سیاسی پوهی په کارولو سره دمذاکرو میز ته کښیناستلی وای، دسیاسی حل لاره به دومره را لنډه شوی وای چی د عظیمی غوندی وطن پلورونکو جنرا لانو به دملگرو ملتونو د پنځه فقره ایز پلان په وړاندی د کودتا فرصت ترلاسه کړی نه وای، پدغه کار سره که حکمتیار د ارگ بشپړ واک په لاس نه وای راوړی خو په دولت کی به غوښینه برخه خامخا دده دگوند وای. ده کولای شوه په هغه حساس گړی کی هم دخپل گوند او هم د هیواد په گټه دخپل هر اړخیز جنگی پوتنشیال نه دسیاست په ډگر کی په زړه پوری کار واخلی چی له بده مرغه داسی و نشوه.

د پاڼو شمیره: له ۱ تر ۲

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

: دلپکنی د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

لکه څنگه چې می یاده کړه، حکمتیار دسولې د مذاکرو څخه په ډډه کولو سره په سیاسي ډگر کې خپل ډیر کمزوری اړخ رامنځته کړ چې دناورو پایلو قرباني یې نه یوازې دده گوند بلکه ټول هیواد شو. ښه، هغه وخت چې هرڅه شوی دی، هغه خو وشول او دناورو پایلو څخه یې په رازیریدلي غم کې اوس پخپله حکمتیار او اولادونه یې لا هم کړیږي. وایې چې کور وسوزی نو دیوالونه یې پخیري. اوس دسیاست په نوی ډگر کې دخبرو اترو میز ته دحکمتیار د پلاوی راتگ او د دولتي چارواکو سره د هغوی کښیناستل زه پدی خاطر دنوی کال په درشل کې یو نیک فال گڼم چې ښایې د کور دیوالونه به پاخه شوی وی. لدی خبری نه می موخه داده چې ښایې حکمتیار اوس خپلی هغی پخوانی تیروتنی ته متوجه شوی وی او غواړی چې بل ځل یې له تکرار نه ځان وژغوری او تریوه حده یې جبران هم کړی. دملگرو ملتونو د نوی استازی ټینگار، د امریکا د دفاع وزیر او د ناټو دنورو لوړ پورو قوماندانانو څرگندونې ددی بشکارندوی دی چې دم گړی په افغانستان کې دشوروی قوتونو د وتلو نه مخکې حالت ته ورته سیاسي پړاو په رانژدی کیدو دی. زما په اند که پدغه حساس حالت کې که د دولت مخالف وسله وال قوتونه د سیاسي درایت او منطق نه کارواخلي، کولای شی د تاوده جنگي ډگر تر څنگ دساره میز له خبرو نه په لنډ وخت کې هغه گټه پورته کړی چې یوازې په تاوده ډگر کې یې د اوږدو کلنو په غزیدو او د بیشمیره ځانی تلفاتو په منلو سره تر لاسه کول ورته گران وی. خو داکار سیاسي هوښیاری، دعمل ازادۍ او پر وطن باندی زړه سوی ته اړتیا لری .

د حکمتیار دپلاوی راتگ باید پدی خاطر هم دستایني وړ وکڼل شی چې دتیرو څرگندونو په خلاف یې خبری اتري بیله قید او شرط نه پیل کړی او خپل میکانیزم یې افغان چارواکو ته د غور او سلا مشورو دپاره وړاندی کړ. زما په گمان داگړی د حکمتیار دمیکانیزم د منځپانگي نه دخبرو اترو پیل ډیر مهم دی. داځکه چې په خبرو اترو کې یو دبل دلایل اړویدل کیري، د میکانیزم مثبت او منفی اړخونه څیرل کیري، پدی لاره کې پراته عینی مشکلات درک کیري، دلجاجت او سر تمیگیو څخه مخ اړول کیري او که سوله رښتینی هدف وی نو یوبل ته د تیریدو له مخی پر یوه داسی میکانیزم باندی جوړ جاری منځته راتلای شی چې دواړو غاړو ته د منلو وړ وی. دا هغه څه دی چې ټول هیوادوال او خیر غوښتونکی نړیوال د زړه په ژورو کې ورته سترگی په لار دی. له همدغه لامله ماته دمیکانیزم تر منځپانگي د مذاکرو پیل مهم او دستایني وړ بشکاری .

- پدی هیله چې دا نیک فال په نوی کال کې د ټول هیواد د پاره د یوی سرتسری ټینگی سولی پیلامه وی !

پای